

Semester - V

Bengali general

CODE : BN66DSE 02T

Unit - II

ବ୍ୟକ୍ତିଗୀର୍ଦ୍ଧ ପାଠ୍ୟକର୍ତ୍ତା 'ରୂପନାଥ'

ଫର୍ମିଲୋ : ପ୍ରଥମ ପ୍ଲଟ

ଶ୍ରୀ ରୂପନାଥ ପାଠ୍ୟ-

ଶ୍ରୀକୃତ୍ତିନାଥେ 'ଶୁଣୁ
॥ସୁମିଳା ॥

୧୬୩ ପ୍ରିମ୍ଟାକେ ଶ୍ରୀକୃତ୍ତିନାଥେ

'ଶୁଣୁ' କାହାରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୈ । ତିଥିମୁଁ ଦାର୍ଢି କବିତା-କାନ୍ତିଲାଙ୍କ-
'ପ୍ରଜାତି' ରୋକ୍ଷିତୁ ତଥା କହିଲା କୁନ୍ତିନାଥ କହିଲା ନେହା
ଶୁଣୁ କାହାନ । ଶ୍ରୀକୃତ୍ତିନାଥ ଶୁଣେ ମାର୍ଗିତାକୁ ମିଶ୍ର ହିତେ ଏହି
କହିଲା କହିଲା କହିଲା କହିଲା କହିଲା ନେହା ଶୁଣୁ କହିଲା ।
ଆଜି ଶୁଣୁ ଗାୟତ୍ରେ କହିଲା ନେହା । ଏହି କହିଲା ଶ୍ରୀକୃତ୍ତିନାଥ-ମିଶ୍ରକୁ
ଶୁଣୁ କହିଲା । ଶ୍ରୀକୃତ୍ତିନାଥ ହୁଏ, ତିନି ତଥାକହିଲା ଏହିପ୍ରେ
ଅଭିଭାବାକୁ ଆମ ଦିନର କାହାର । ଏହିକାର୍ଯ୍ୟ ମିଶ୍ରକୁ ବିଭାଗ
ଶ୍ରୀକୃତ୍ତିନାଥ ମାର୍ଗିତାକୁ ମାନୁଷ, ଅଭିଭାବିତ ହୁଏ ମାନୁଷ ଏ ଏହିକାର୍ଯ୍ୟ
ବିଭାଗରେ ଉଚ୍ଛ୍ଵସ ହିତେ ଆବଶ୍ୟକ କରେଣେ କହି । ଏହା ଆମିର
ମାନୁଷ, ମିଶ୍ର, ପାତ୍ର ହୁଏଇ, ଶୁଣି ଆମର ମାନୁଷ-
ଶ୍ରୀକୃତ୍ତିନାଥ କହିଲା ଓ ଏମାତ୍ର । ତଥାକହିଲା ମାତ୍ର
ତିନି କାହାରେତିଥି ପାହିଲା କାହାକେ । ଶ୍ରୀକୃତ୍ତିନାଥ ଏହିକାର୍ଯ୍ୟ
ବୁଝାଏ କହିଲା । ଶ୍ରୀକୃତ୍ତିନାଥ ('ଶୁଣୁ' କାର୍ଯ୍ୟ), ସୁମିଳା
ଗାୟତ୍ରେ ମୁଦ୍ରା ମୂର୍ଖ କାର୍ଯ୍ୟ ।

‘ଗାୟତ୍ରେ ଅଭିଭୁବିତ ହୃଦୟ ରହି ଆହୁରି-
ରାହୁରି ନୟ, ପାତ୍ରକାର୍ଯ୍ୟ ଆହୁରି ଏହି ପରମାତ୍ମାକିମ୍ବି
ଏ ଏକାହି ମାନୁଷ ମନୁଷୁ ଆହୁରିକି ଏହା ଆହୁ-
ଏ-ଏ ହୃଦୟ ରହି ତାହିଁ ଗାନ୍ଧି, ମୁଖିନ, ଶ୍ରଦ୍ଧା-
ଶ୍ରଦ୍ଧା, ମନୁଷୁ, ଏହା ଆହୁ । ଅମନ୍ତୁଳି ଗାନ୍ଧିରୀତିର
କାର୍ଯ୍ୟ ଅଭିଭାବରେ ଆମର ହୃଦୟ ରାହିଲୁ ଦେଖିଲା
ମନୁଷ ଏହି ଆମାର ମିଶ୍ର ଏହିକାର୍ଯ୍ୟରେ ହୃଦୟ ରାହିଲା
ଏହି ମନୁଷ ପ୍ରକାଶିତ କମିଶ୍ରନି ଲିଖିଲା ।’

প্রথম পূজা

ত্রিলোকেশ্বরের মন্দির।

লোকে বলে স্বয়ং বিশ্বকর্মা তার ভিত-পত্র করেছিলেন

কোন্ মান্ধাতার আমলে,

স্বয়ং হনুমান এনেছিলেন তার পাথর বহন করে।

ইতিহাসের পণ্ডিত বলেন এ মন্দির কিরাত জাতের গড়া,

এ দেবতা কিরাতের।

একদা যখন ক্ষত্রিয় রাজা জয় করলেন দেশ
দেউলের আঙিনা পূজারীদের রক্তে গেল ভেসে,
দেবতা রক্ষা পেলেন নতুন নামে নতুন পূজাবিধির আড়ালে—
হাজার বৎসরের প্রাচীন ভক্তিধারার শ্রেত গেল ফিরে।
কিরাত আজ অস্পৃশ্য, এ মন্দিরে তার প্রবেশপথ লুপ্ত।

কিরাত থাকে সমাজের বাইরে,
নদীর পূর্বপারে তার পাড়া।
সে ভজ্ঞ—আজ তার মন্দির নেই, তার গান আছে।
নিপুণ তার হাত, অভ্রাস্ত তার দৃষ্টি।
সে জানে কী করে পাথরের উপর পাথর বাঁধে,
কী করে পিতলের উপর ঝল্পোর ফুল তোলা যায়—
কৃষ্ণশিলায় মূর্তি গড়বার ছন্দটা কী।
রাজশাসন তার নয়, অস্ত্র তার নিয়েছে কেড়ে,
বেশে বাসে ব্যবহারে সম্মানের চিহ্ন হতে সে বর্জিত,
বধিত সে পুঁথির বিদ্যায়।

ত্রিলোকেশ্বর-মন্দিরের স্বর্ণচূড়া পশ্চিম দিগন্তে যায় দেখা,

চিনতে পারে নিজেদেরই মনের আকল্প, বহু দূরের থেকে প্রণাম করে।

কার্তিক পূর্ণিমা, পূজার উৎসব।

মঞ্চের উপরে বাজছে বাঁশি মৃদঙ্গ করতাল,
মাঠ জুড়ে কানাতের পর কানাত,
মাঝে মাঝে উঠেছে ধৰজা।

পথের দুই ধারে ব্যাপারীদের পসরা—

তামার পাত্র, ঝল্পোর অলংকার, দেবমূর্তির পট, রেশমের কাপড়;
ছেলেদের খেলার জন্যে কাঠের ডমরু, মাটির পুতুল, পাতার বাঁশি;
অর্ঘ্যের উপকরণ, ফল মালা ধূপ বাতি, ঘড়া-ঘড়া তীর্থবারি।

বাজিকর তারস্বরে প্রলাপবাক্যে দেখাচ্ছে বাজি,
কথক পড়ছে রামায়ণকথা।

উজ্জ্বলবেশে সশস্ত্র প্রহরী ঘুরে বেড়ায় ঘোড়ায় চড়ে;
রাজ-অমাত্য হাতির উপর হাওদায়, সম্মুখে বেজে চলেছে শিঙা।

কিংখাবে ঢাকা পাঞ্চিতে ধনীঘরের গৃহিণী,
আগে পিছে কিংকরের দল।

সন্ধ্যাসীর ভিড় পঞ্চবট্টের তলায়—
নগ, জটাধারী, ছাইমাথা;

মেয়েরা পায়ের কাছে ভোগ রেখে যায়—
ফল, দুধ, মিষ্টান্ন, ঘি, আতপত্তুল।

থেকে থেকে আকাশে উঠেছে চীৎকারধ্বনি
'জয় ত্রিলোকেশ্বরের জয়'।

কাল আসবে শুভলগ্নে রাজার প্রথম পূজা,
স্বয়ং আসবেন মহারাজা রাজহস্তীতে চড়ে।

তাঁর আগমন-পথের দুই ধারে
সারি সারি কলার গাছে ফুলের মালা,
মঙ্গলঘটে আশ্রমপ্লব—

আর ক্ষণে ক্ষণে পথের ধুলায় সেচন করছে গন্ধবারি।
শুক্লত্রয়োদশীর রাত।

মন্দিরে প্রথম প্রহরের শঙ্খ ঘণ্টা ভেরী পটহ থেমেছে।
আজ চাঁদের উপরে একটা ঘোলা আবরণ,

জ্যোৎস্না আজ ঝাপসা—

যেন মূর্ছার ঘোর লাগল।

বাতাস রূদ্ধ—

ধোঁয়া জমে আছে আকাশে,
গাছপালাগুলো যেন শক্ষায় আড়ষ্ট।

কুকুর অকারণে আর্তনাদ করছে,
ঘোড়াগুলো কান খাড়া করে উঠছে ডেকে
কোন অলক্ষ্যের দিকে তাকিয়ে।

হঠাতে গন্তীর ভীষণ শব্দ শোনা গেল মাটির নীচে—

পাতালে দানবেরা যেন রণদামামা বাজিয়ে দিলে—
গুরু-গুরু-গুরু-গুরু।

মন্দিরে শঙ্খ ঘণ্টা বাজতে লাগল প্রবল শব্দে।

হাতি বাঁধা ছিল,
তারা বন্ধন ছিঁড়ে গর্জন করতে করতে

ছুটল চার দিকে
যেন ঘূর্ণিবাড়ের মেঘ।

তুফান উঠল মাটিতে—

ছুটল উট মহিষ গোরু ছাগল ভেড়া
উর্ধবশাসে, পালে পালে।

হাজার হাজার দিশাহারা লোক

আর্তস্বরে ছুটে বেড়ায়—

চোখে তাদের ধাঁধা লাগে,

আত্মপরের ভেদ হারিয়ে কে কাকে দেয় দলৈ।

মাটি ফেটে ফেটে ওঠে ধোঁয়া, ওঠে গরম জল—

ভীম-সরোবরের দিঘি বালির নীচে গেল শুষে।

মন্দিরের চূড়ায় বাঁধা বড়ো ঘণ্টা দুলতে দুলতে

বাজতে লাগল ঢং ঢং।

আচম্কা ধৰনি থামল একটা ভেঙ্গে-পড়ার শব্দে।

পৃথিবী যখন স্তুক হল

পূর্ণপ্রায় চাঁদ তখন হেলেছে পশ্চিমের দিকে।

আকাশে উঠছে জুলে-ওঠা কানাতগুলোর ধোঁওয়ার কুণ্ডলী,
জ্যোৎস্নাকে যেন অজগর সাপে জড়িয়েছে।

পরদিন আহুয়দের বিলাপে দিগ্বিদিক যখন শোকার্ত
তখন রাজসেনিকদল মন্দির ঘিরে দাঁড়ালো,

পাছে অশুচিতার কারণ ঘটে।

রাজমন্ত্রী এল, দৈবজ্ঞ এল, স্বার্ত পশ্চিত এল।

দেখলে বাহিরের প্রাচীর ধূলিসাঁ,

দেবতার বেদীর উপরের ছাদ পড়েছে ভেঙে।

পশ্চিত বললে সংস্কার করা চাই আগামী পূর্ণিমার পূবেই,

নইলে দেবতা পরিহার করবেন তাঁর মৃত্তিকে।

রাজা বললেন, ‘সংস্কার করো।’

মন্ত্রী বললেন, ‘ওই কিরাতরা ছাড়া কে করবে পাথরের কাজ।

ওদের দৃষ্টিকলুষ থেকে দেবতাকে রক্ষা করব কী উপায়ে,

কী হবে মন্দিরসংস্কারে যদি মলিন হয় দেবতার অঙ্গমহিমা।’

কিরাতদলপতি মাধবকে রাজা আনলেন ডেকে।

বৃন্দ মাধব, শুলুকেশের উপর নির্মল সাদা চাদর জড়ানো—

পরিধানে পীতধড়া, তাষ্বর্বণ দেহ কঢ়ি পর্যস্ত অনাবৃত,

দুই চক্ষু সকরূপ নম্রতায় পূর্ণ।

সাবধানে রাজার পায়ের কাছে রাখলে একমুঠো কুণ্ডফুল,

প্রণাম করলে স্পর্শ বাঁচিয়ে।

রাজা বললেন, ‘তোমরা না হলে দেবালয় সংস্কার হয় না।’

‘আমাদের ’পরে দেবতার ওই কৃপা’—

এই বলে দেবতার উদ্দেশে মাধব প্রণাম জানালে।

নৃপতি নৃসিংহরায় বললেন, ‘চোখ বেঁধে কাজ করা চাই,

দেবমূর্তির উপর দৃষ্টি না পড়ে। পারবে?’

মাধব বললে, ‘অন্তরের দৃষ্টি দিয়ে কাজ করিয়ে নেবেন অন্তর্যামী।

যতক্ষণ কাজ চলবে, চোখ খুলব না।’

বাহিরে কাজ করে কিরাতের দল।

মন্দিরের ভিতরে কাজ করে মাধব,

তার দুই চক্ষু পাকে পাকে কালো কাপড়ে বাঁধা।

দিনরাত সে মন্দিরের বাহিরে যায় না—

ধ্যান করে, গান গায়, আর তার আঙুল চলতে থাকে।

মন্ত্রী এসে বলে, ‘ত্বরা করো, ত্বরা করো—

তিথির পরে তিথি যায়, কবে লগ্ন হবে উন্নীর্ণ।’

মাধব জোড়হাতে বলে, ‘যাঁর কাজ তাঁরই নিজের আছে ত্বরা,

আমি তো উপলক্ষ।’

ଅମାବସ୍ୟ ପାର ହେଁ ଶୁକ୍ଳପଞ୍ଚ ଏଲ ଆବାର ତତ୍ତ୍ଵାନକ ପିତୃ ପାଦର ପାଦର
ଅନ୍ଧମାଧିବ ଆଙ୍ଗଲେର ଶ୍ପର୍ଶ ଦିଯେ ପାଥରେର ସଙ୍ଗେ କଥା କଥା, ମନ୍ତ୍ର କରିବାକୁ
ପାଥର ତାର ସାଡ଼ା ଦିତେ ଥାକେ।

କାହେ ଦାଁଡିଯେ ଥାକେ ପ୍ରହରୀ
ପାଛେ ମାଧବ ଚୋଥେର ବାଁଧିନ ଖୋଲେ।

ପଣ୍ଡିତ ଏସେ ବଲଲେ, ‘ଏକାଦଶୀର ରାତ୍ରେ ପ୍ରଥମ ପୂଜାର ଶୁଭକ୍ଷଣ।’

କାଜ କି ଶେଷ ହବେ ତାର ପୂର୍ବେ।’

ମାଧବ ପ୍ରଣାମ କରେ ବଲଲେ, ‘ଆମି କେ ଯେ ଉତ୍ତର ଦେବ।

କୃପା ଯଥନ ହବେ ସଂବାଦ ପାଠାବ ସଥାସମୟେ।

ତାର ଆଗେ ଏଲେ ବ୍ୟାଘାତ ହବେ, ବିଲସ ଘଟବେ।’

ଷଷ୍ଠୀ ଗେଲ, ସନ୍ତୁମୀ ପେରୋଲ—

ମନ୍ଦିରେର ଦ୍ୱାର ଦିଯେ ଚାନ୍ଦେର ଆଲୋ ଏସେ ପଡ଼େ

ମାଧବେର ଶୁକ୍ଳକେଶ।

ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅନ୍ତ ଗେଲ, ପାଣୁର ଆକାଶେ ଏକାଦଶୀର ଚାନ୍ଦ।

ମାଧବ ଦୀଘନିଶ୍ଵାସ ଫେଲେ ବଲଲେ—

‘ଯାଓ ପ୍ରହରୀ, ସଂବାଦ ଦିଯେ ଏମୋ ଗେ

ମାଧବେର କାଜ ଶେଷ ହଲ ଆଜ।

ଲଗ୍ନ ଯେନ ବୟେ ନା ଯାଯି’

ପ୍ରହରୀ ଗେଲ।

ମାଧବ ଖୁଲେ ଫେଲଲେ ଚୋଥେର ବନ୍ଧନ।

ମୁକ୍ତ ଦ୍ୱାର ଦିଯେ ପଡ଼େଛେ ଏକାଦଶୀ-ଚାନ୍ଦେର ଆଲୋ

ଦେବମୂର୍ତ୍ତିର ଉପରେ।

ମାଧବ ହାଁଟୁ ଗେଡ଼େ ବସଲ ଦୁଇ ହାତ ଜୋଡ଼ କରେ,

ଏକଦୃଷ୍ଟେ ଚେଯେ ରହିଲ ଦେବତାର ମୁଖେ,

ଦୁଇ ଚୋଥେ ବଇଲ ଜଳେର ଧାରା।

ଆଜ ହାଜାର ବହରେର କ୍ଷୁଧିତ ଦେଖା ଦେବତାର ସଙ୍ଗେ ଭକ୍ତେର।

ରାଜା ପ୍ରବେଶ କରଲେନ ମନ୍ଦିରେ।

ତଥନ ମାଧବେର ମାଥା ନତ ବୈଦୀମୂଳେ।

ରାଜାର ତଳୋଯାରେ ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ଛିନ ହଲ ସେଇ ମାଥା।

ଦେବତାର ପାଯେ ଏଇ ପ୍ରଥମ ପୂଜା, ଏଇ ଶେଷ ପ୍ରଣାମ।

'ପ୍ରଶାନ୍ତ ପୂଜା' କରିଲାଗି 'ଶୁଣୁ' ମାତ୍ରଙ୍କୁ
୪୦ ମେଘ ହରିତା | ଶ୍ରୀବିଦ୍ଵନାରାଧା ରାଜୁ ଉଚା ଏବାତୁ ରାଜୁଙ୍କ |
କରିଲାଗି ଶାନ୍ତିନିଷ୍ଠାତା ୧୯୭୯ ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୮ ମାତ୍ରଙ୍କ ଶାନ୍ତିନିଷ୍ଠାତା
ରଚନା କରିଲାଗି |

~~(ଶୁଣୁ) 'ପ୍ରଶାନ୍ତ ପୂଜା' କରିଲାଗି~~
ଆହୁରାନ୍ତିମୀ କରିଲା | କିମ୍ବାତଳେ ତିଥିମୁହଁ ଦଶକ
ଅନୁଭବମିଳିବିଲା ଯାଦିଲା ଏହା | ଦଶକାରା ତିଥିମୁହଁ
କମରୁ ଅନୁଭବା ପ୍ରତିବିକାଳେ ନିଷ୍ଠେ ଏ ଆଦ୍ୟମନ
ଏହା ଗାଁନିବି ଏହା ନେଇବୁ ହେ | ~~ଶୁଣୁ~~ ଶ୍ରୀବିଦ୍ଵନାରାଧା ପ୍ରଜିନିଷ୍ଠା
ମାର୍ଚ୍ଚ ନିଷ୍ଠାରେ ମାନୁଷୀର୍ଥି ଶ୍ରୀବିଦ୍ଵନାରାଧା ପ୍ରଜିନିଷ୍ଠା ଏହା
ନିଷ୍ଠା ବାହୁମତରେ ପ୍ରତି-ଶ୍ରୀବିଦ୍ଵନାରାଧା ମାନୁଷୀର୍ଥି ଅଣ୍ଟାଟାଙ୍କ-
ନିଷ୍ଠା ଏହାକିମିଳିବିଲା ନିଷ୍ଠା ଏହାକିମିଳିବିଲା ଏହାକିମିଳିବିଲା
'ଶୁଣୁ ପୂଜା' କରିଲାଗି | ଏହାକିମିଳିବିଲା କରିଲା ଆହୁ-
ଶୈତିରାମ ଏହା ଆଦିନୀବି କିମିଳିବିଲା ଏକିକିମିଳିବିଲା
ମିଳିବିଲା କମାରୁଙ୍କ |

~~(ଶୁଣୁ) ଏହାକିମିଳିବିଲା କରିଲା ଆହୁ-
ଶୈତିରାମ ଏହା ଆଦିନୀବି କିମିଳିବିଲା ଏକିକିମିଳିବିଲା~~
ଆହୁରାନ୍ତିମୀ କରିଲା | ୨୦/୨୨ ମେଘ ଶାନ୍ତିନିଷ୍ଠା କରିଲାଗି
ଶିଳ୍ପକ୍ଷଙ୍କ ମନ୍ଦିରରେ ରାଜୁଙ୍କ କାର୍ତ୍ତିନି
ଯାମିଲା | ଲାକୁର ମୁଖ ମିଳିବିଲା ପୂଜା ଅଭିନାନ କିମିଳିବିଲା
ଏହା ମନ୍ଦିରରେ କିମିଳିବିଲା ପାଇଲାନା, ଶ୍ରୀମାନ ମନ୍ଦିରରେ ଏହା ପାଇଲାନା
ପାଇଲାନା | ମେଲିମିଳିବିଲା ଏହା, ଏହା ମନ୍ଦିର କିମିଳିବିଲା ଏହା
ନିଷ୍ଠା ଏହା ମନ୍ଦିର, ରାଜୁଙ୍କ କିମିଳିବିଲା, ଶାନ୍ତି ପାଇଲାନା
ଅଭିନାନ ମିଳିବିଲା ଏହା ଏହା ଏହା ଏହା ଏହା ଏହା ଏହା

ମନିରୁ ପୂଜାଗିଲା । କ୍ଷେତ୍ରରେ କିନ୍ତୁ ଦୋଷିଶ୍ଵରର ଅଶ୍ରତୁରା ।
ଦୋଷିଶ୍ଵର ଏହି ଚିରାହି ଧୂମ ଶୁଦ୍ଧ ହୁଏ ଗାର୍ବ, କରୁଥିଲା ।
ଶୁଦ୍ଧିଶ୍ଵର ଚିକାରୁ କିନ୍ତୁ କିମ୍ବାର ଯେବୁଥିଲା । ଏହି ମନିରୁ
କିନ୍ତୁ ତଥ୍ରେ ସ୍ଵରଗାରୀ ଆଚିନ୍ତା ରହୁ ଥିଲା ଶା ।

ମାତ୍ରାଙ୍କ ରୈଟ୍ରେ କୌଠି ପୂର୍ଣ୍ଣପାତ୍ର

କିନ୍ତୁ ଶାକ୍ରାନ୍ତିର ମନିରୁ ପାରମାର୍ଥିକା କିନ୍ତୁ ନା ଶାଶ୍ଵତ
ଏହି ମାତ୍ରାଙ୍କ ସର୍ବତ୍ର ଛାନ୍ତି । ପାରମାର୍ଥି ମୁଖି କିମ୍ବାର କିନ୍ତୁ କିନ୍ତୁ
ଦରମା । ଲିଭିନ୍ ଓହି କୁଳାଙ୍କ ଦୂର ଶୁଦ୍ଧ ଏହି ଏହି ବିନିମ୍ୟାପି ହୋଇଥାଏ ।
(ପ୍ରକିଳ୍ପ ଏହି ବିଜ୍ଞାନାମାର୍ଥ ଆପ୍ରକିଳ୍ପ ଆଚିନ୍ତା କିନ୍ତୁ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ।
କିନ୍ତୁ ଏହି ମୁଖା ଏହିବେ ଏହି ବିନିମ୍ୟା । କିନ୍ତୁ ଏହି ଏହି
ଦରମା ଉପରେ ପାରମାର୍ଥିକା ହଜାରାକୁ ପାରମାର୍ଥିକା ।

କିନ୍ତୁ ପୂର୍ଣ୍ଣମାତ୍ରାଙ୍କ କିନ୍ତୁ ପୂର୍ଣ୍ଣମାତ୍ରାଙ୍କ ମନିରୁ ।
ପୂର୍ବା କେତେ ଶୁଦ୍ଧ ହୁଏ । କିନ୍ତୁ ଉହା ହାତି, ମୃଦୁଙ୍କ ଓ କିନ୍ତୁ
କିନ୍ତୁ କିନ୍ତୁ ରାଜା ରାଜା । ଜାତାମାର୍ଗ କୁଳ ବାପାମାର୍ଗ ।
ମାର୍ଗମାର୍ଗେ କୁଳାଙ୍କ ରାଜା । ଏହାର କୁଳାଙ୍କ ଦୋଷିଶ୍ଵର
କାଳାମାର୍ଗ ପାରମାର୍ଥିକା ରାଜା । କ୍ରୀମି ରାଜା
ଆମା ପାପ, କୁଳାଙ୍କ ଅନନ୍ତା, କର୍ମକୁଳ ପାପ,
କିମ୍ବାମା କାଳାଙ୍କ, ଏହିଦରୁ କିମ୍ବାମା ଏହି କାଳାଙ୍କ ଅମା,
ମାର୍ଗି ପୂର୍ବ, ପାତାର ଶାତି, ଆମାର କିନ୍ତୁ କିନ୍ତୁ,
କୁଳ - ମାନା - କୁଳ - ଶାତି - ଦୂରାତାତ ଶାତି । ଏହି କୁଳ
ଶାତାତି ଜିନିମ ମାକାରେଣାରୁ । ଏହି ମାର୍ଗି - ଶାତିକିନ୍ତୁ
ଅନ୍ତରୁ ପର ହୁଏଥାଏ । କେବଳାଙ୍କ ମୁଖାକାରାକୁ
ରାଜାମାର୍ଗ ଦୀର୍ଘ କୁଳାଙ୍କ । ଏହାର ମଧ୍ୟରୁ ପୂର୍ବି ଦୀର୍ଘ

ଚାହୁଁ କେଣ ଦିଲି । କିମ୍ବା ପାର ପାଶୀତ
ଚାହୁଁ କିମ୍ବା କିମ୍ବା ଚାମଜୁ - ଏବଂ ପାଗନ ଓ ପାଟୁଳେ
ଚାମଜୁ କିମ୍ବା କାହାରେ ନାହିଁ , କରୋଟୀ କାହାରେ , କାହାରେ
~~କରୋଟୀ~~ କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ
କିମ୍ବା କରୋଟୀ । ~~କରୋଟୀ~~ କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ
କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ
କରୋଟୀ , କରୋଟୀ , କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ
କରୋଟୀ କରୋଟୀ ।

ମାତ୍ରମାତ୍ରେ କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ
କରୋଟୀ । ଆମିଙ୍କିମାନ କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ
କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ । କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ
କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ
କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ
କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ

କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ ।
କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ
କରୋଟୀ କରୋଟୀ - କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ
ଆମି କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ
କରୋଟୀ କରୋଟୀ , କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ
କରୋଟୀ କରୋଟୀ । କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ
କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ କରୋଟୀ

ପର୍ବତୀଙ୍କ ଦିଲ୍ଲୀରୁ, ଗାନ୍ଧୀ ରୁଂ ତମାର ମାତା, କାହିଁପର୍ବତୀ
ଆଗୁତ୍ତିର ଚାହୁଁ କୁଣ୍ଡି ମଧୁଳା ଓ ନୃତ୍ୟ ଦୂର । ମର୍ମା, ଶଜାହ
ଦାମାର କାର୍ତ୍ତି-ଅଶ୍ଵାଷ୍ଟୁଦୂର ଦୂରାଚାନ୍ଦ୍ରି, ଉତ୍ସନ୍ମା ।
ଶଜାହ ମର୍ମାର ନାମେ, 'ତେବେ ଏ ଅକ୍ଷତ ଏହି ଦୋଷ,
ଦେଖୁଣ୍ଡ ଦେବ ।' ଏହିପର୍ବତୀ ମର୍ମା, କାହିଁପର୍ବତୀଙ୍କ
ପରମାଦା ବାନିଶିଥା : 'ଆମାଦେହିମାର କୌଣସି ଦୂରାଚାନ୍ଦ୍ରି
ଶଜାହ ଶୁଣି କିମ୍ବା ଏ ନାମେ ।' ଚାହ ଗାଁଛ ଦେବ କାହାର ପାଦ
ଅତ୍ତାର ଦୂରି ଦୂରି ଏ ପଦ ।' ମର୍ମା ଦେବରୁ
ଶଜାହ ଶୁଣି କିମ୍ବା ଏ ନାମେ । ଯତ୍ତାର କାହାର ଦୂରି
ଧୂମରାତ୍ରି ନାମେ । ଯତ୍ତାର କାହାର ଦୂରି ତାମୁ । ଚାହ

ଶଜାହ ଏହିପର୍ବତୀଙ୍କ ନାମ ମନ୍ଦିରରୁ
ଦେଇଲୁ କଥା କହୁ ଆହ ତିତେହା ଚୋରାହିଲୁ କାହାରୁ ମର୍ମା
ଦୂରାଚାନ୍ଦ୍ରି ଶୁଣି କଥା କହୁ । ମନ୍ଦିରର ଆମ ଦେବ ମର୍ମାରୁ
ଆମାଦାର କଥା କହୁ କହୁ କହୁ । ମର୍ମାରୁ କଥା କହୁ କହୁ କହୁ
କହୁ । 'ଶଜାହ ତାହ ନିଜାରୈ ଆମ ଆମେ, ଦୂରାଚାନ୍ଦ୍ରି
ଆମାର ମାତା ।'

ଆମାରମୁହଁ ଦା କାହାର ପୁନ୍ଦରିକା ଏହା । ମର୍ମା ଚାହାରୀଙ୍କ କାହାରୁ
ମୁଠି ଲାଗି କାହାର, ଅଭୁତର ମାରି ଯେ ମୁଠି ମାତ୍ର କାହାରାବେ । ଅଭୁତର କାହାର
ଆମାରର କାହାରିବେ କିମ୍ବା କାହା ପ୍ରାମାଦୂର ଏହା । ଅଭୁତର କାହାରି
କିମ୍ବା କାହାର ଏହା ମୁଠିବେ । ମର୍ମା ଜନାର, ଏ ନିକିତିମାତ୍ର, କାହା
କିମ୍ବା ଏହାରେ କାହାର ଏହା - କାହିଁ ଜନାରିବ କାହାର ପ୍ରାମାଦୂର ଏହା ।

एकादशी दिन मर्त्यों का समर्पण
प्रथमी मार्य चतुर्थ पालना विश्वास देव गवा। अस्त्रों
प्रथमी मार्य चतुर्थ पालना विश्वास देव गवा। अस्त्रों

मर्त्यों दिन एकादशी दिन एकादशी दिन
मर्त्यों दिन एकादशी दिन एकादशी दिन

मर्त्यों दिन एकादशी दिन एकादशी दिन
मर्त्यों दिन एकादशी दिन एकादशी दिन

मर्त्यों दिन एकादशी दिन एकादशी दिन

मर्त्यों मर्त्यों प्रथम छठने, दूसरे
मर्त्यों उत्तर नामानुष देवताओं देवताओं अस्त्रों काली

मर्त्यों उत्तर नामानुष देवताओं देवताओं मर्त्यों मर्त्यों
मर्त्यों उत्तर नामानुष देवताओं देवताओं मर्त्यों मर्त्यों

मर्त्यों मर्त्यों द्वितीय दूसरे दूसरे

प्रथमाधूरा / दूसरी दूसरी दूसरी

प्रथमाधूरा / दूसरी दूसरी दूसरी
प्रथमाधूरा / दूसरी दूसरी दूसरी

प्रथमाधूरा / दूसरी दूसरी दूसरी

प्रथमाधूरा / दूसरी दूसरी दूसरी

प्रथमाधूरा / दूसरी दूसरी दूसरी

प्रथमाधूरा / दूसरी दूसरी दूसरी

प्रथमाधूरा / दूसरी दूसरी दूसरी

प्रथमाधूरा / दूसरी दूसरी दूसरी

प्रथमाधूरा / दूसरी दूसरी दूसरी

प्रथमाधूरा / दूसरी दूसरी दूसरी

प्रथमाधूरा / दूसरी दूसरी दूसरी

प्रथमाधूरा / दूसरी दूसरी दूसरी

प्रथमाधूरा / दूसरी दूसरी दूसरी

ବ୍ୟାକ ମଣି । ଏହି କହିଲା ରାଜାରୁ ଏହି ଠକ୍କିତ୍ତ ଆଏ ଯୁଦ୍ଧ କାହାରେ
ବୁଝିଲାଗା । ଏହି କିମ୍ବାର କିମ୍ବା ଯଥିଲୁ, ରାଜୁ ମନ୍ତ୍ରିତୁ ଆପଣର
ଆଶିଷା ଦେଇ - ତାହିଁ କିମ୍ବା ରୂପିଲୁ ମାର୍ଗରକ୍ଷଣ ଦିଇ ମୁଣ୍ଡିଗାନ୍ଧିରେଣ୍ଟ
ରାଜୀ କିମ୍ବା କୋର କାହାରେ ଏହି ମୁଣ୍ଡିଗାନ୍ଧି ଉପରେ - ଆଜୁ କିମ୍ବା
ଆଖିଲୁ ଥିଲୁ ଶବ୍ଦ ରାଜୀ ('ପ୍ରଥମ ପୂର୍ବ' - କହିଲା ମାନ୍ଦ୍ରିଷ୍ଟି-ଅମରତାନ୍ତି ।
ଅଛା ମୁଣ୍ଡିନିର୍ମଳ ମର୍ମା କାହାରେ କିମ୍ବା କିମ୍ବା ମମାନ୍ତି ଫର୍ଦ୍ଦ
କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ରୌକି ଧୂପ ଦେଇ ଦେଇ ମୁହଁ ଦିଇ ଆପଣ
କିମ୍ବା ଆଶିଷେ ଥରୁ କାହାରେ ମାର୍ଗରକ୍ଷଣ ଦିଇ ଉଚ୍ଚିତ୍ତ ପ୍ରକାର
ଦେଇ । ଶବ୍ଦ ମନ୍ତ୍ରିତୁ ପୁରୁ ଏହି ଦୂଷଣ ଏହି ମନ୍ତ୍ରିତୁ ଦିଇ
ମର୍ମାରୁ ମନ୍ତ୍ରି କିମ୍ବା କିମ୍ବା ଫର୍ଦ୍ଦ । ମର୍ମାରୁ ରାଜାରୁ ଦେଇବା
ପାରୁ କିମ୍ବା ପ୍ରକାର । ଆର୍ଥ ମର୍ମାରୁ କେଉଁ ପ୍ରକାରି ହେ ଦେଇବା
ପାରୁ କିମ୍ବା ,

୧୭୨-୭୧ ପ୍ରିମୀଦେ ଜାତିମୂଳ ମମାରୁ ଏବଂ
ଜାତିଭାବର କୁଳ । ମାନ୍ଦ୍ରିଷ୍ଟି ମମାରୁ, କାନ୍ତିକାରୀ, ଚାରାନ୍ତିକାରୀ,
ଜୀନିକ କାର ରନ୍ଦିକୁଳ ଆଖିଲୁ ମନ୍ତ୍ରି ନାମେ,
ଆଶିଷିକାର ଆଲାନ ପାଇନା କାର, ଗାନ୍ଧି, ବୋଷଦାନାର - ତୋର୍ଯ୍ୟ
କ୍ଷୁଦ୍ର, ତିମାନ ଅଳ୍ପକାର କାର । ରାଜିକାର ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟି କାହିଁ
ଦିଇ ଥରି ଦୂରେ ଦୂରେ ଦ୍ଵିତୀୟ ରାଜିକାର ଦେଇ ନେବିକୁଳ ମମାରୁ
କୁଳ-କୁଳ-କୁଳ-ମନ୍ତ୍ରିକାର କୁଳ ହିମାର ତିମି
ମମରତାରୁ, ଆସିଲି କାରା । କୁଳ 'ପ୍ରଥମ ପୂର୍ବ' କହିଲା
ଆଖିଲୁ ତାଙ୍କି କୁଳ ମମାରୁ ମମାରୁ, ପ୍ରତିକୁଳ ଆବାନାର
ନ୍ତି, କାମକାଳର କାମକାଳ କାମକାଳ କାମକାଳ
କାମକାଳ କାମକାଳ କାମକାଳ କାମକାଳ କାମକାଳ
କାମକାଳ କାମକାଳ କାମକାଳ କାମକାଳ
(ପ୍ରଥମ ପୂର୍ବ) କହିଲା କିମ୍ବା ଓ ରନ୍ଦିକୁଳ କୁଳ ମମାରୁ
ମମାରୁ କାହାରେ କାହାରେ ?

'ପୂର୍ବ ପୂଜା' କେତୀଙ୍କ ହାତି କିମ୍ବା
ଏ-ଜାତିଜ ଥାଏ? ତାଙ୍କ ଅନ୍ତରଚିତ୍ତର ସଫଳ-ଅନ୍ତର-
ବୋଧନ ଉନ୍ନିଷ୍ଟାଣ୍ଟ | ଆଶର୍ତ୍ତ ଜାତି ଏ-ଗୁରୁଙ୍କ କିମ୍ବା
ମାନୁଷ-ମାନୁଷ ନିବାସେ ଏ ଅନ୍ତର ପାଦିକୁ ଗଲ
ସୈବେଣ୍ଡ ଓ ମନ୍ଦରରେ ମାନୁଷ ମାନୁଷ ନିବାସେ | କିମ୍ବା
ଏ ପ୍ରତିକାନ୍ଦ କାହାରେ?

ମନ୍ଦିର ବିଶ୍ୱର୍ମାର ଥାଏ ଗଲି, ଦେଇରକୁ ମାନୁଷର ଆମାଦେଖିବା
ଇତିହାସିରେଣେ ଏ, 'ଏ ମନ୍ଦିର କିମ୍ବା ଜାତି ଗଲି', ଏବେଳା
କିମ୍ବାରେ କିମ୍ବା ପୂର୍ବ ପୂଜି ଥିଲା ଏବେଳା ଏବେଳା
କିମ୍ବାରେ କିମ୍ବା ପୂର୍ବ ପୂର୍ବ-ପୂଜା | କିମ୍ବା ପୂର୍ବ-ପୂଜି କାହା ଏବେଳା
କିମ୍ବାରେ କାହାରେ କାହାରେ ଆମାଦେଖିବା ଏବେଳା କାହାରେ ଆମାଦେଖିବା
ଏବେଳା |

ଏ ବିଲାକ୍ଷ୍ୟ ମନ୍ଦିରେ କେମର ଅଛିଲା ଏବେଳା କାହାରେ ଆମାଦେଖିବା
ପୂର୍ବ ପୂଜି | ଏ କେମାରେ ପୂର୍ବ ପୂଜି କାହାରେ କେବେଳେ-କେବେଳେ |
କେବେଳେ କେବେଳେ କେବେଳେ କେବେଳେ କେବେଳେ କେବେଳେ କେବେଳେ
କେବେଳେ କେବେଳେ କେବେଳେ କେବେଳେ କେବେଳେ କେବେଳେ କେବେଳେ

ମନ୍ଦିରେ ପାଇଦେଇ ମନ୍ଦିରେ କଥା କଥା

କ୍ଷିତିଜନ ଯାହା ଜିଜୁ ମର୍ମିକାବ୍ୟ କାଳ-ଶୀଘ୍ର ଚାର୍ଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି,
ଆହୁ ମେଲା କରୁଥିଲୁ, ଗାନ୍ଧାରୀ ଆହୁ ତୋ ଆଖିର ଚନ୍ଦ୍ର ଥାଏନ୍ତି।
ଅକାଶିରୁ କ୍ଷାର ମର୍ମି ପ୍ରଦୀପରେ ଦିନ୍ତି ଏହା ପିଣ୍ଡାତାଙ୍କ କାର ହସି
ଥିଲାଏନ୍ତି।

ମର୍ମି ଚାର୍ଯ୍ୟ ଶୀଘ୍ର ଧୂର ଉଠୁଣ୍ଡ ଜାହାଙ୍ଗ ରଜେ ଦେବରଙ୍ଗ
କରିଲୁ, ଅବ୍ରା ଉଜାତ ରାଜ୍ୟ ଶୁଣି ଦେଖି ଦେଖି ମାତ୍ରେ ଉଠୁଣ୍ଡ
ଏହିଶ୍ଵର ଦେଖି ଶୁଣି କୁରିଲି ଶାରୁ କୁନ୍ତେ ନିନେ ତଥାପି—

'ଶାରୁ! ଅନାଶାକୁ ମୁହଁର ଛିନ୍ନ ଥିଲା ମୈମାମା,
ଦେଖାଇ ପାହୁ କେ ପ୍ରଥମ ପୂର୍ବ, କେ ଦେଖିଲାମା'

ଏ ପୂର୍ବ ରନ୍ଦିଲୋକରୁ ଆଶିପତ୍ରିନୀ ଏହିକାରିର ନିର୍ମିଳ
ଜ୍ଞାନ-ମାର୍ତ୍ତିମାନୁ ଓ କୁଳ ଦୀପ ଅନ୍ତର୍ଭାବ ଘରାଜାପନି,

ରନ୍ଦିଲୁଙ୍କ ଏକାଚିହ୍ନ ନିର୍ମିଳ ପୂର୍ବ

ରନ୍ଦିଲ ଶିଖନାମ କଣତ୍ର ପ୍ରକୃତାରେ, କହନ୍ତି ମାନ୍ଦାକୁ ପ୍ରତିକାନ୍ତି
କାଳିଜାପଣତ୍ର ଶିଖନାମ ପ୍ରତିକାନ୍ତି କଣକୁ ଆଶ ଦେଇ,

କେ କଣିକ ହିନ୍ଦୁର ଜାତିକ, ଶାରୁ-ମଧୁ ପୂର୍ବରୀତି
କୁଳ ଅନ୍ତର୍ଭାବ ରନ୍ଦିଲ ରନ୍ଦିଲ ଏହି ପ୍ରତିକାନ୍ତି ମୁହଁ

(ପ୍ରଥମପୂର୍ବ) କଣିକ ମଧୁରୀମନ୍ତ୍ର ଶୁଣୁ
କୁଳ ଅନ୍ତର୍ଭାବ ରନ୍ଦିଲ ରନ୍ଦିଲ ଏହି ପ୍ରତିକାନ୍ତି,

'प्रह्लाद' अद्यत्यन्तात् मर्ति कर्ति ता
 ग्राजकीर्तिकृत् शुभादेवे तीव्र प्राप्ति भूमि प्रसादाद्याम्।
 तिथिं नवपति वर्षात् अनुरागं अकृपित अक्षिर्वै इन
 शास्त्रं देवसूर्। दीर्घानस्ति तददर्शं तस्मिं मर्त्ये प्राप्तं
 मायाशुद्धिं तां तां आचार्यां उत्तिष्ठतु चिरदा।
 तां पर्यन्ति कीर्त्तने रघु-तां देवता (स्मीयने
 अकिञ्जित मात्रा) ओ प्राप्तां नित्याने वृषभज मर्त्या।
 कार्य, मृद्युः, मर्ति द्विः मर्त्याः 'प्रह्लाद'।
 तां रीत्यनेऽग्रपूर्वां पर्यन्ते शास्त्र्।
